

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Ontwikkelpad DPRA Actua & Next steps

Tommy Bolleboom

Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie

07-11-2023

Besef: Er gebeurt al jaren heel veel!

Deltaprogramma 2024

Klimaatverandering gaat steeds sneller, en de gevolgen zijn ingrijpender dan we tot voor kort aannamen

- > Grenzen stellen
  - Niet alles kan meer (overal en zoals nu), Water en bodem sturend
- > Vaart maken
  - hoe sneller we de ruimtelijke inrichting aanpassen aan het nieuwe klimaat (adaptatie), hoe minder kwetsbaar we zijn voor schade
- > Grip op grilligheid en onzekerheid
  - Herijking Deltaprogramma 2026
  - Kennisprogramma ZSS, nieuwe KNMI en WLO Scenario's

Adviezen DC

- › Generatietoets bij besluiten RO
- › Burgers beter betrekken, ook vanwege hun ervaring en denkkraft
- › Scherpere keuzes voor korte en lange termijn om adaptief te zijn
- › Bruggen blijven bouwen: Verbinding met andere maatschappelijke opgaven en programma's
- › Regio centraal, Rijk dienstbaar

KNMI'23

Er komen meer tropische dagen en minder dagen met vorst. De zomers worden droger, de winters worden natter en er ontstaan zwaardere buien. Ook in de meest optimistische scenario's wordt het in Nederland in alle seizoenen warmer en zal de zeespiegel blijven stijgen.

Impulsregeling Klimaatadaptatie

Bijdrage Rijk

€ 200 miljoen voor 45 werkregio's

Versnelling van de uitvoering

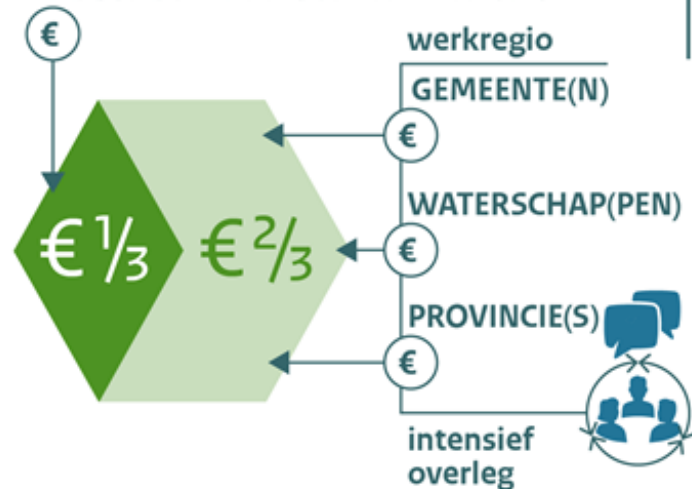
Werken aan een klimaatrobuuste omgeving voor 17 miljoen Nederlanders

Tijdslijn uitvoering van de maatregelen

ALLEEN voor uitvoering

MAXIMALE BIJDRAGE van het RIJK

- Voorbeelden van maatregelen:
- > Ruimtelijke inrichtingsmaatregelen
  - > Water vasthouden en benutten
  - > Water bergen
  - > Waterafvoercapaciteit vergroten

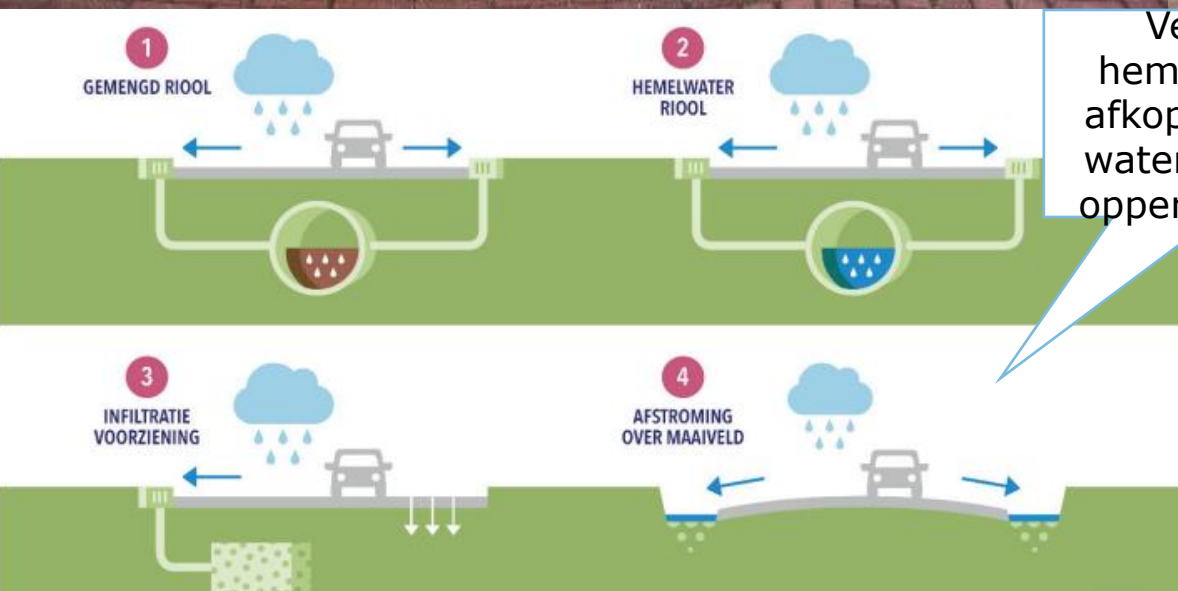
KWETSBAARHEID VOOR DROOGTE IN STEDELIJK GEBIED VERMINDEREN DOOR VERGROENING VAN DE BUITENRUIMTE

Ontsteden en vergroening van de openbare ruimte

De meeste maatregelen (68%) zijn gebaseerd op het natuurlijke systeem of een combinatie van technische en natuurlijke maatregelen.

Verwerking hemelwater (bv. afkoppelen hemel water en lozen op oppervlaktewater)

Creëren waterberging

Next steps:

Ontwikkelpad aan de hand van de 7 DPRA ambities

Stap stresstesten

- Compleet maken 4 thema's
- Uniformering uitgangspunten
- Gebruik nieuwe KNMI scenario's
- 'houdbaarheidscheck' stresstesten 1^e ronde
- Extra inzet op schaalniveau "bovenregionaal" en afstemming met lokaal
- Meer aandacht voor impacts (gevolgschade)
- Optioneel: aandacht funderingsschade, waterkwaliteit, biodiversiteit (..?)

Stap risicodialoog

- Implementatie convenanten, landelijke maatlat, 'water-bodem-sturend'
- Bovenregionaal: coördinerende rol provincies, meer betrokkenheid veiligheidsregio's, meer verbinding te leggen met andere (ruimtelijke) opgaven
- Meer aandacht voor klimaatrechtvaardigheid

Stap uitvoeringsagenda

- Update en nieuwe programmering
- Nieuw = meer gesprekken over meest effectieve schaalniveau voor maatregelen
- Monitoring !!!!
  - PBL nationaal
  - Regionale monitor
  - Lokaal op evaluatie maatregel

Stap stimuleren / faciliteren

- Kennisprogramma's
- Kennis beschikbaar maken
- KEA aanpassen
- Platform Samen Klimaatbestendig
- Nieuwsbrieven

- Pilots DPRA
- Impulsregeling klimaatadaptatie

Stap financieren / meekoppelen

- Structurele overheidsfinanciering (mede aan de hand van concrete (tussen) doelen)
- (financieel) Meekoppelen met andere (maatschappelijke) opgaven +
- Zoek 1 oplossing voor meerdere opgaven

Stap reguleren / borgen

- Implementatie convenanten
- Landelijke maatlat ka-bouwen
- Borging in standaarden (OSKA)
- Water-bodem-sturend en "klimaatonderleggers"

Stap handelen bij calamiteiten

- Vergroten bewustwording
- Eigen verantwoordelijkheid aanspreken (in risicodialogen)
- Bovenregionale stresstest = rampenoefening (?)
- Plannen hebben voor building-back-better

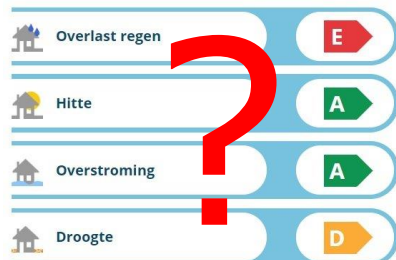
Actuele discussie in stuurgroep DPRA: concretisering en samenspel *doelen, monitoring en financiering*

- > Relatie doelen stellen – financiering
- > Relatie doelen – landelijke kaders (zoals de maatlat)
- > Relatie doelen – monitoring
- > Relatie doelen klimaatadaptatie – “lagen-denken”

Onderstaande labels zijn vastgesteld voor:

Zijpendaalseweg 24
6814CL, Arnhem

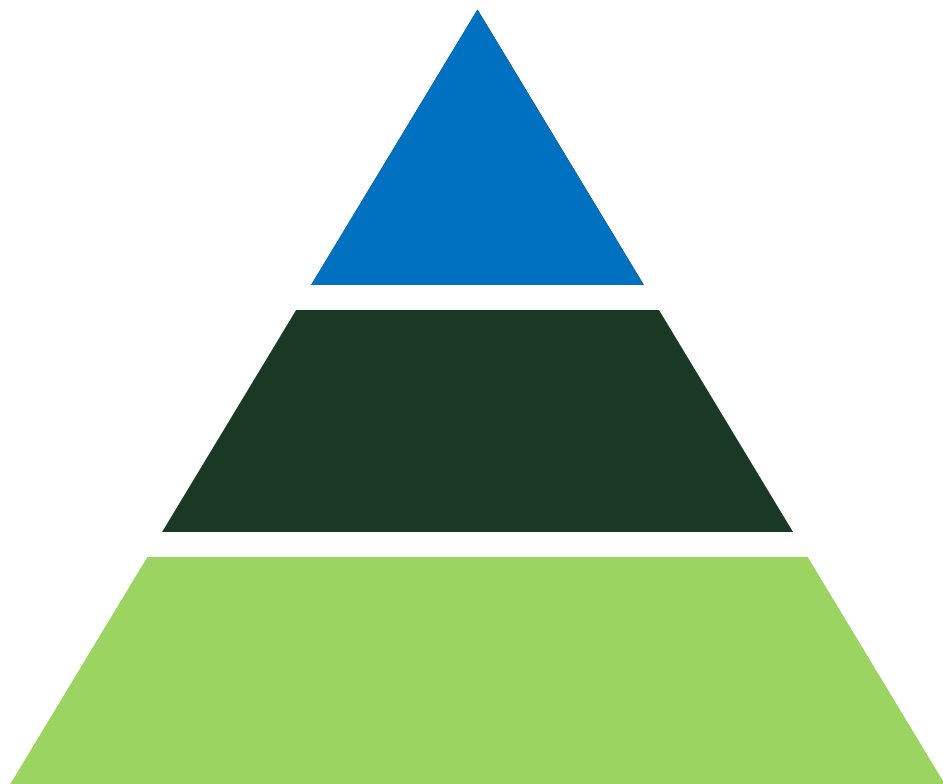

- Nationale doelen: gezamenlijke doelen van het Rijk, decentrale overheden en werkregio's.
- Hoofddoel: een bepaalde toestand die men in de toekomst wil bereiken. Bijvoorbeeld: “Nederland is in 2050 waterrobuust en klimaatbestendig ingericht.”
- Subdoel: een specifiek doel dat bijdraagt aan het bereiken van het hoofddoel. Bijvoorbeeld: “Bij korte en bij langdurige neerslag met een herhalingstijd tot 100 jaar (1x per generatie) ondervinden vitale en kwetsbare functies geen schade of uitval.”
- Middel: middel waarmee het doel bereikt kan worden; een specifieke maatregel. Bijvoorbeeld: “Aanleggen van waterberging en wadi's, planten van schaduwgevende bodem”, of “Een subsidie geven op groene daken.”
- Indicator: meetbare toestand van het middel / maatregel, met een signalerende functie voor de voortgang (trendanalyse). Bijvoorbeeld: “% van de publieke ruimte is groen ingericht”, of “m³ waterberging in het watersysteem”.

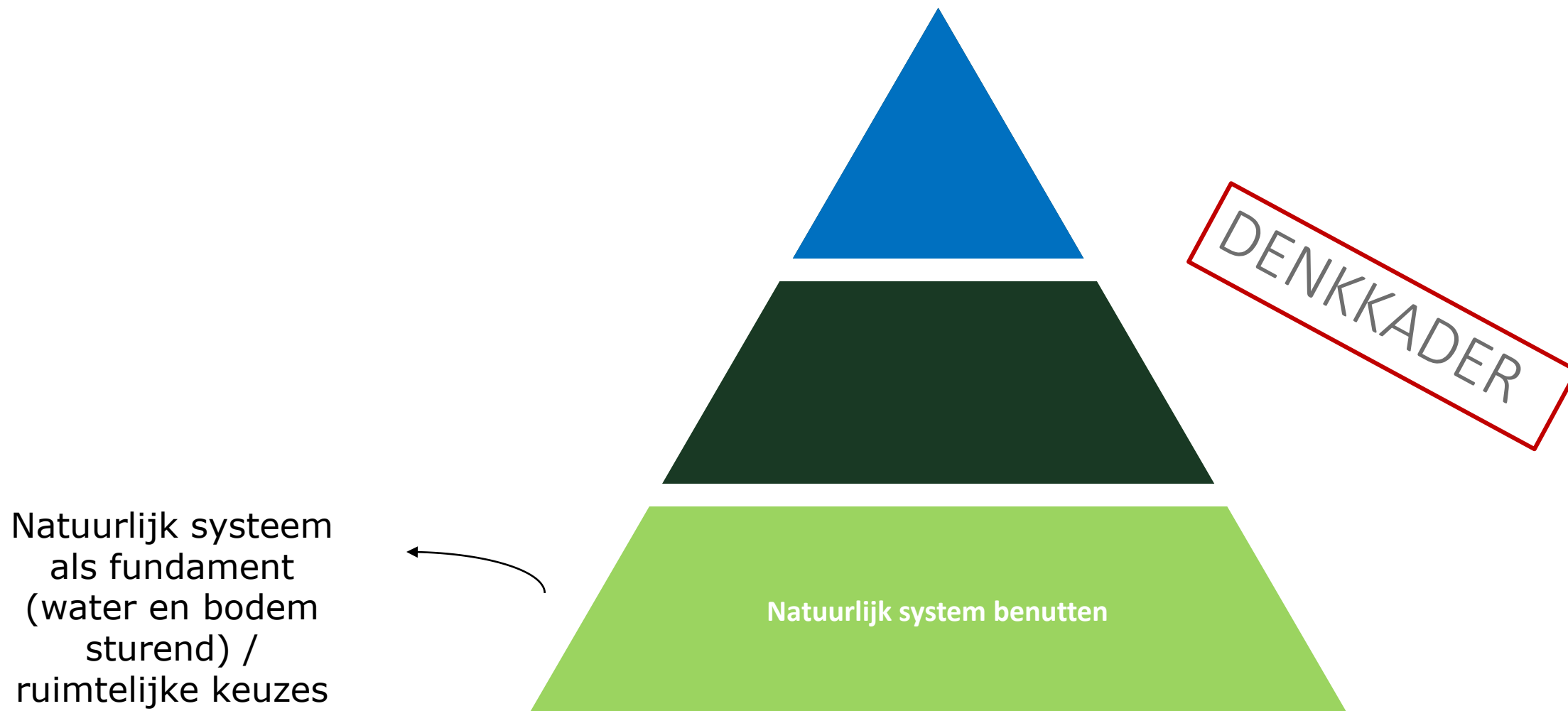
Raamwerk doelen klimaatadaptatie: 3 componenten

DENKKADER

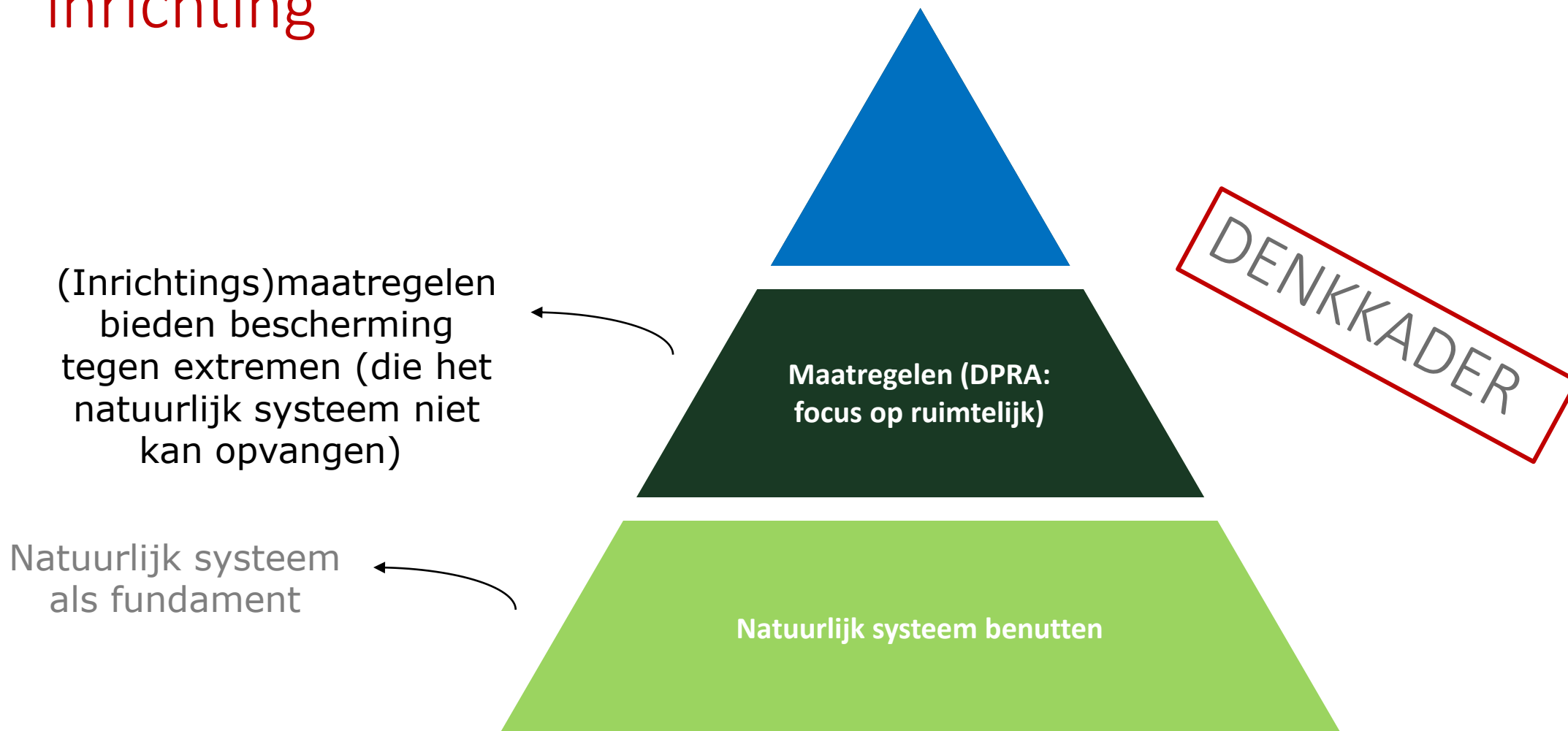

Basis: we versterken het natuurlijk systeem

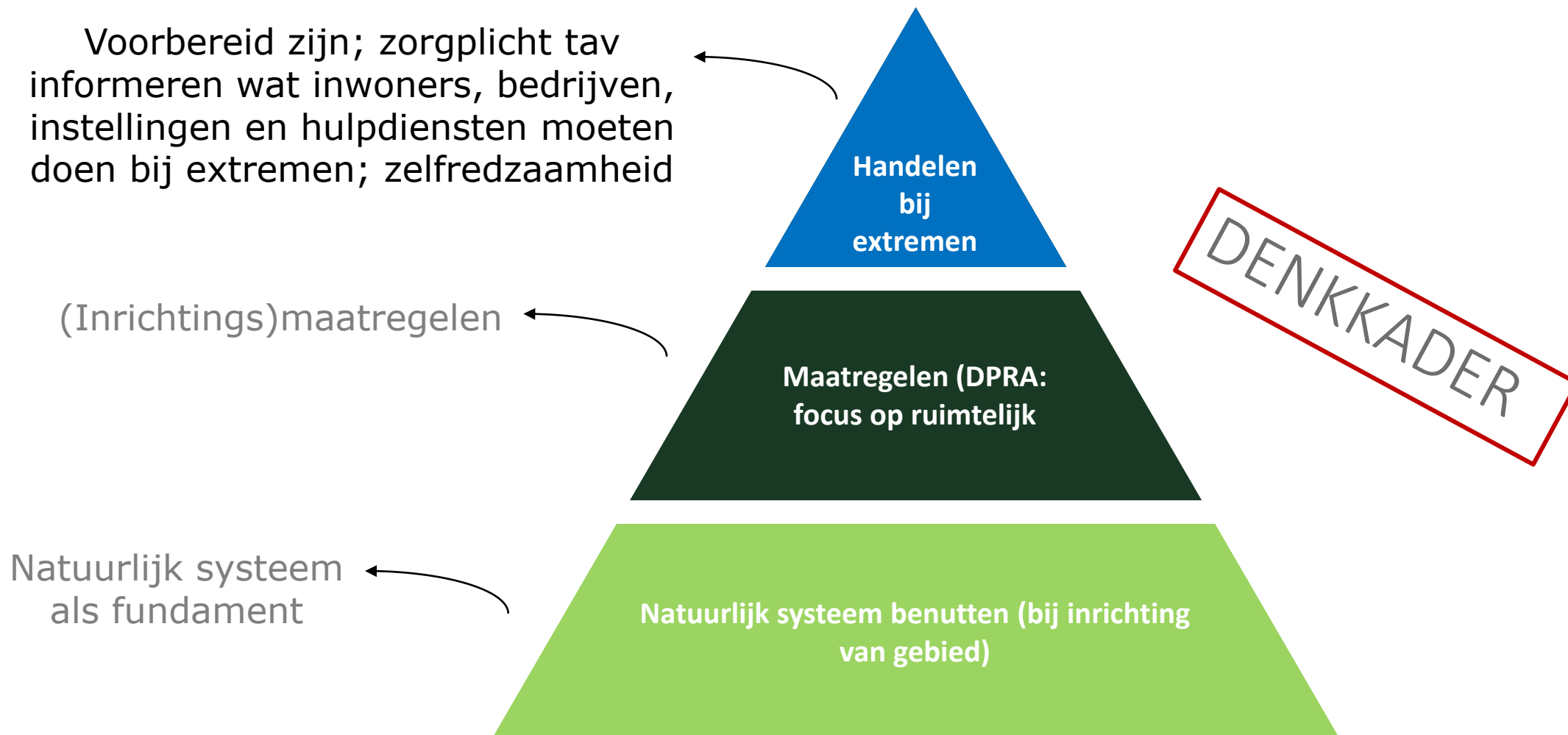

Zoveel mogelijk aanvullend: klimaatbestendige ruimtelijke inrichting

We zijn voorbereid op het onbekende

Herijking Deltabeslissing RA

